

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 mai

Seria I, Anul XXIX, Nr. 11 (344), 2022

CONFERINȚA EPISCOPIILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 2; *Vestitorul* - 30 - pag. 5;
Iubim frumusețea vieții! - pag. 8; Politica religioasă a împăratului Constantin cel
Mare, 306-307. Edictul de la Mdiolanum/Milan/Milano - pag. 12-14;
Revista *Vestitorul* recomandă - pag. 20.

Conferința Episcopilor din România

Episcopii romano-catolici și greco-catolici din România s-au reunit la Timișoara în perioada 5-7 mai 2022, pentru sesiunea plenară a Conferinței Episcopilor din România (CER), condusă de ÎPS Aurel Percă, Arhiepiscop Mitropolit de București, Președintele CER.

La deschiderea lucrărilor au participat ÎPS Miguel Maury Buendía, Nuntiu Apostolic în România și Republica Moldova, ÎPS Ioan Selejan, Mitropolitul ortodox al Banatului, și PS László Németh SVD, Episcop al Diecezei de Zrenjanin (Becicherecu Mare) din Serbia.

Pe ordinea de zi s-au regăsit probleme din societatea românească și aspecte ale contextului internațional. Asociindu-se apelului Papei Francisc pentru pacea din Ucraina, episcopii catolici din România au analizat, au apreciat și au încurajat activitățile pe care le desfășoară asociațiile Caritas catolice diecezane și celelalte instituții catolice de ajutor în susținerea refugiaților din calea războiului. O mărturie importantă a fost, în acest sens, cea a PS Anton Coșa de la Chișinău. Rugăciunea pentru pace a fost înălțată împreună cu credincioșii catolici de diferite naționalități la Sanctuarul Maria – Radna, loc de pelerinaj de referință pentru catolicii din regiunea Banatului. Celebrarea Sfintei Liturghii în rit oriental a fost de asemenea sub semnul păcii, în Parohia greco-catolică „Sfânta Maria, Regina Păcii” din Timișoara.

În centrul discuțiilor CER s-a aflat Sinodul Episcopilor cu tema sinodalității. Pe 17 octombrie 2021 a început prima etapă a parcursului sinodal: ascultarea și consultarea Bisericilor locale, etapă care se va încheia în august 2022. Pornind de la documentele pregătitoare ale Sinodului și de la precizările ulterioare, episcopii au discutat despre modalitățile prin care au implementat acest parcurs în diecezele și eparhiile din România și au stabilit calendarul etapei următoare.

Un punct important în discuții a fost evoluția legislației în domeniul învățământului și pregătirea manualelor necesare pentru orele de religie și la cateheză. Chestiuni legate de Casa de Pensii și Asigurări Sociale a Bisericii Romano-Catolice și de viața liturgică și pastorală au fost pe masa de lucru a episcopilor romano-catolici. Pe lângă informările din eparhii și dieceze a fost și cea a Pr. Eugen Blaj, Directorul Național al Operelor Misionare Pontificale din România.

Conform statutului, președinția CER este preluată de Eminența Sa, Cardinalul Lucian Mureșan, Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, iar episcopii membri l-au ales ca vicepreședinte pe Arhiepiscopul Mitropolit de București, ÎPS Aurel Percă, pentru un mandat de 3 ani. De asemenea, a fost ales un nou Consiliu permanent, format din Card. Lucian Mureșan – Președinte CER, ÎPS Aurel Percă – Vicepreședinte CER, PS László Böcskei – Episcop romano-catolic de Oradea și PS Claudiu Pop – Episcop greco-catolic de Cluj-Gherla.

Următoarea sesiune a CER va avea loc la Oradea în intervalul 20-22 septembrie 2022, fiind găzduită de Eparhia Greco-Catolică de Oradea. Conferința Episcopilor din România se întrunește de două ori pe an și îi reunește pe toți episcopii romano-catolici și greco-catolici din România, exprimând unitatea Bisericii locale și comuniunea cu Urmașul lui Petru, Sfântul Părinte Papa.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Pr. Francisc UNGUREANU
Secretar General

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

A asculta, a-L cunoaște și a-L urma

8.05.2022

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Evangelhia de la Liturgia de astăzi ne vorbește despre legătura care există între Domnul și fiecare dintre noi (cf. In 10,27-30). Pentru a face aceasta, Isus folosește o imagine duioasă, o imagine frumoasă, aceea a păstorului care stă cu oile. Și o explică folosind trei verbe: „Oile mele – spune Isus – ascultă glasul Meu, Eu le cunosc și ele mă urmează” (v. 27). Trei verbe: a asculta, a cunoaște, a urma. Să vedem aceste trei verbe.

Înainte de toate oile ascultă glasul păstorului. Inițiativa vine mereu de la Domnul; totul pornește de la harul Său, care ne cheamă la comuniunea cu El. Dar această comuniune se naște dacă noi ne deschidem la ascultare; dacă rămânem surzi nu ne poate da această comuniune. A ne deschide la ascultare, pentru că a asculta înseamnă disponibilitate, înseamnă docilitate, înseamnă timp dedicat dialogului. Astăzi suntem copleșiți de cuvinte și de graba de a trebui mereu să spunem și să facem ceva, ba chiar de câte ori două persoane vorbesc și una nu așteaptă ca persoana cealaltă să termine ce gândește, o întrerupe la jumătatea drumului, răspunde... Dar, dacă nu o lasă să vorbească, nu există ascultare. Acesta este un rău al timpului nostru.

Astăzi suntem copleșiți de cuvinte, de graba de a trebui mereu să spunem ceva, ne este frică de tăcere. Câtă trudă se face pentru a ne asculta! Pentru a ne asculta până la capăt, pentru a lăsa ca și celălalt să se exprime, pentru a ne asculta în familie, pentru a ne asculta la școală, pentru a ne asculta la locul de muncă, și chiar și în Biserică! Dar pentru Domnul trebuie înainte de toate să ascultăm. El este cuvântul Tatălui și creștinul este fiu al ascultării, chemat să trăiască având cuvântul lui Dumnezeu la îndemână. Să ne întrebăm astăzi dacă suntem fii ai ascultării, dacă găsim timp pentru cuvântul lui Dumnezeu, dacă dăm spațiu și atenție fraților și surorilor; dacă știm să ascultăm până când celălalt se poate exprima până la capăt, fără a întrerupe discursul său. Cine îi ascultă pe ceilalți, știe să îl asculte și pe Domnul, și viceversa. Și experimentează un lucru foarte frumos, și anume că Domnul însuși ascultă: ne ascultă atunci

când îl rugăm, când ne destăinuim lui, când îl invocăm.

A-l asculta pe Isus devine astfel calea pentru a descoperi că El ne cunoaște. Iată al doilea verb, care se referă la bunul păstor: El cunoaște oile Sale. Dar aceasta nu înseamnă numai că știe multe lucruri despre noi: a cunoaște în sens biblic înseamnă și a iubi. Înseamnă că Domnul, în timp ce „ne citește înăuntrul”, ne iubește, nu ne condamnă. Dacă îl ascultăm, descoperim aceasta: că Domnul ne iubește. Calea pentru a descoperi iubirea Domnului este de a-l asculta. Atunci raportul cu El nu va mai fi impersonal, rece sau de fațadă. Isus caută o prietenie caldă, o confidență, o intimitate. Vrea să ne dăruiască o cunoaștere nouă și minunată: aceea de a ști că suntem iubiți mereu de El și prin urmare a ști că nu suntem niciodată lăsați de izbeliște. Stând cu bunul păstor se trăiește experiența despre care vorbește Psalmul: „Chiar dacă ar fi să umblu pe calea întunecată a morții, nu mă tem de nici un rău, pentru că Tu ești cu mine” (Ps 23,4). Mai ales în suferințe, în trude, în crizele care sunt întunericul: El ne susține străbătându-le cu noi. Și astfel, chiar în situațiile dificile, putem descoperi că suntem cunoscuți și iubiți de Domnul. Așadar, să ne întrebăm: eu mă las cunoscut de Domnul? Îi fac spațiu în viața mea, îi duc ceea ce trăiesc? Și, după atâtea ori în care am experimentat apropierea Sa, compasiunea Sa, duiosia Sa, ce idee am eu despre Domnul? Domnul este aproape, Domnul este bun păstor.

În sfârșit, al treilea verb: oile care ascultă și se descoperă cunoscute urmează: ascultă, se simt cunoscute de Domnul și îl urmează pe Domnul, care este păstorul lor. Și cel care îl urmează pe Cristos, ce face? Merge acolo unde merge el, pe același drum, în aceeași direcție. Merge să îl caute pe cel care s-a pierdut (cf. Lc 15,4), se interesează de cel care este departe, ia în considerare situația celui care suferă, știe să plângă cu cel care plânge, întinde mâna către aproapele, îl ia pe umeri. Și eu? Mă las numai iubit de Isus și de la a ne lăsa iubiți trec la a-l iubi, la a-l imita? Sfânta Fecioară să ne ajute să îl ascultăm pe Cristos ca să îl cunoaștem tot mai mult și a-l urma pe calea slujirii. A asculta, a-l cunoaște și a-l urma.

După *Regina Caeli*, Sfântul Părinte a spus următoarele:
(...)

Astăzi, în multe țări, se celebrează Sărbătoarea mamei. Amintim cu afect mamele noastre – aplauze pentru mame – și acelea care nu mai sunt cu noi aici pe pământ, dar trăiesc în inimile noastre. Pentru toate mamele este rugăciunea noastră, afectul nostru, urarea noastră. Duminică frumoasă vouă tuturor! Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere.

Sfințirea crucii și așezarea pietrei de temelie a Bisericii „Fericitul Valeriu Traian Frențiu”

Începutul lunii mai a adus un eveniment aparte prin care este omagiată viața și activitatea spirituală a Fericitului Valeriu Traian Frențiu. Astfel, în cursul după-amiezii zilei de 3 mai a.c., a avut loc sfințirea crucii și așezarea pietrei de temelie a Bisericii „Fericitul Valeriu Traian Frențiu”, din Cartierul Tineretului, Oradea, pe un teren aflat în proprietatea Episcopiei.

Slujba a fost oficiată de PSS Virgil Bercea, având alături pe părintele Mihai Vătămănelu, OFMConv., vicar general, părintele Antoniu Chifor, vicar cu preoții, părintele protopop Gavril Buboi și părintele Arhidiacon Grațian Guiaș. Răspunsurile au fost date de seminariștii de la Seminarul Greco-catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea.

Locul ales nu a fost unul întâmplător, ci în imediata apropiere a Grădiniței „Frențiu”, care se află încă în stadiul de construcție, având planșeul pus peste parter. Nici momentul ales nu a fost unul oarecare: la 3 mai 2022 se împlinesc 100 de ani de când PSS Valeriu Traian Frențiu a fost instalat episcop de Oradea în Catedrala Sfântul Nicolae (3 mai 1922). Tot în acest an se împlinesc 70 de ani de la moartea Episcopului în închisoarea din Sighetul Marmăției (11 iulie 1952) și 3 ani de la Beatificare alături de ceilalți episcopi martiri, la Blaj, de către Sfântul Părinte Papa Francisc (2019).

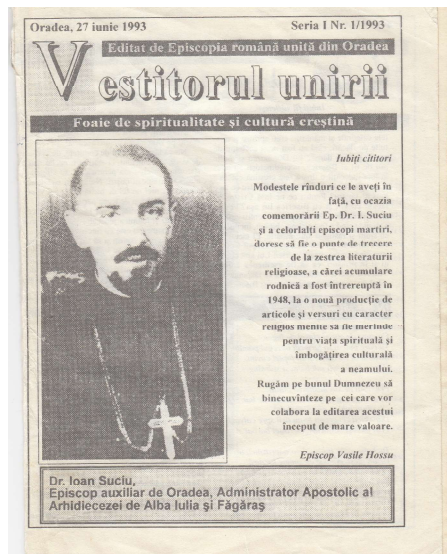
După rostirea rugăciunilor de început a fost binecuvântată prin ungere cu untdelemn piatra de temelie și s-a sfințit crucea și locul unde se va construi biserica.

Au fost prezentate, succint, datele biografice și evenimentele istorice ale Fericitului Valeriu Traian Frențiu, care „s-a distins ca preot printr-o pietate și evlavie exemplară, iar mai apoi ca episcop, prin administrarea foarte bună a teritoriului Eparhiei de Oradea Mare”. (Silviu Sana, Tiberiu Ciorba, Episcopul Valeriu Traian Frențiu. Scrisori pastorale, circulare și discursuri oficiale (1913-1948), Oradea, Ed. Univ. Oradea, 2015). În sprijinul culturii românești, a acordat o atenție deosebită sprijinirii și dezvoltării cercetării științifice, în special a științelor teologice, finanțând și încurajând editarea de cărți și reviste. În anul 1923, pentru înființarea unui teatru românesc la Oradea, a donat un milion de lei. De activitatea sa națională se leagă și arhitectura clădirilor construite de el, un exemplu fiind decorațiunile făcute în stil neoromânesc la Seminar, Școala Normală, Biserica Militarilor și Capela mortuară din cimitirul municipal.

În cuvântul de învățătură, PSS Virgil a spus: *”Vă salut pe fiecare dintre dumneavoastră! Este un moment, cu siguranță, de mare încărcătură spirituală dacă reușim să înțelegem ceea ce înseamnă să pui temelie unei biserici. Și apoi, temelia unei biserici în numele unui martir al bisericii noastre. Dacă reușim să înțelegem suferința prin care dânsul a trecut și suferința bisericii întregi prin care a trecut în această perioadă, o perioadă de 40 de ani, perioadă biblică de altfel, dacă luăm în considerare ce s-a întâmplat cu poporul ales prin deșert, atunci inclusiv suferința bisericii putem să o încadrăm în această perspectivă. Eu doresc să continuăm fiecare dintre noi cu tot ceea ce putem și cu tot ceea ce suntem să transmitem aceste valori celor de lângă noi. Trăim în această societate care disipează totul, reușim, noi, să rămânem pietre de temelie, cum am pus această piatră? Atunci cu adevărat lăsăm ceva în urma noastră. Episcopii noștri, dar nu doar episcopii noștri, preoții noștri și mulți credincioși ai noștri au dat o mărturie extraordinară de credință și de statornicie. Eu asta vă îndemn, acum când punem temelia unei biserici, să avem credință și statornicie. Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu, Maica Sfântă, episcopii noștri martiri și toți martirii noștri. Amin.”*

La finalul acestui eveniment, toți cei prezenți s-au putut bucura de agapa pregătită pentru ei și au putut să împărtășească gânduri și trăiri prilejuite de această întâlnire care este doar un pas din cei mulți care vor duce la scopul final al acestei acțiuni și anume construirea Bisericii „Fericitul Valeriu Traian Frențiu”.

Pr. Olimpiu TODOREAN

Într-o vreme absurdă, în care tragediile se țin lanț, de la cele pandemice la cele beligerante, cînd moartea a devenit o banalitate statistică, una care tinde să ne anestezieze orice urmă de empatie și compasiune, se împlinesc, iată, treizeci de ani de la re-apariția revistei de cultură creștină *Vestitorul*. Fiind constantă în evoluția ei, fără fluctuații și sincope, voi relua și eu cîteva gânduri care îi jalonează și acum parcursul redacțional. Revista este o prezență discretă în spațiul publicisticii noastre, rămînînd fidelă scopului propus inițial, acela de a informa și potența climatul benefic al credinței și al culturii.

În durată lungă a temporalității, cei treizeci de ani pot să nu însemne prea mult. Dar, în ordinea faptelor imanente, cu deschidere spre transcendent, care marchează cît de cît evoluția și devenirea noastră spirituală, acest lucru poate însemna ceva. Căci, nu o dată, fapte aparent insignifiante din prezent pot avea o mare reverberație cognitivă odată cu trecerea timpului. Iar cînd e vorba de cuvîntul scris și tipărit, rezistența la trecerea timpului e cea mai bună cale de a-i încerca dimensiunea axiologică. Dacă totul a început prin rostirea miraculoasă a cuvîntului, se pare că nimic nu poate dăinui în afara mărturiei sale scrise. Cuvîntul scris reflectă cel mai bine realitatea, o reține în chiar perisabilitatea sa. Tot ceea ce sîntem sau sperăm să fim se îmbracă în haina simbolică a cuvîntului, de la fapta cea mai prozaică la cea mai adîncă perspectivă metafizică. A crea prin cuvînt înseamnă - pe urma Cuvîntului întemeietor - *creatio ex nihilo*. Scrisul posedă inițial doar acest nimic, acest ne-spus original al cuvîntului cu care autorul poate încerca să inventeze propria sa lume. În datul său genezic, sacru, cuvîntul înseamnă dialog, comunicare, relație privilegiată cu alteritatea. Adevărul vieții rămîne aproape inoperant dacă nu respiră în vecinătatea frumosului, a armoniei cuvîntului scris și rostit, a actelor în care el se revelează. Context în care cei

care ne ocupăm (și) de revista *Vestitorul* încercăm lunar să lucrăm cît de cît la temelia cuvîntului, la rezonanța sa umană și creștină. Încercăm să reflectăm o frîntură de lume în oglinda a ceea ce are ea mai bun, mai înălțător. Cu alte cuvinte, încercăm un demers destul de sinuos în contextul unei libertăți haotice, în care valoarea, morala și dreptatea rămîn doar un etern deziderat. Tradiția interbelică a revistei ne obligă să scrutăm din cînd în cînd trecutul, să fim receptivi la pulsul spiritual al momentului, dar și să întindem punți ecumenice către viitor. Purtăm în spate o tradiție iluministă care ne îndeamnă nu doar la pioase aduceri aminte, ci și la o acțiune conjugată, la cuvinte, gânduri și fapte care să răzbată dincolo de granițele perisabile ale actualității. Elementele spiritualității și ale culturii lucrează cu datele prezentului doar în perspectiva conturării unei forme de viitor. Mai exact, prezentul oricărei spiritualități se certifică doar în viitorul ei, în substanța din care acesta își poate trage seva. Fără această deschidere a sufletului spre limitele lui mundane și celeste rămînem doar biete umbre pe ecranul spațio-temporalității. Chiar și libertatea, în diversitatea formelor ei, ajunge o biată himeră dacă nu este ancorată în ceea ce ființa are mai înalt în devenirea sa.

Revista își asumă cu onestitate rolul de martor al faptelor derulate în numele credinței și culturii, cu gândul atît la clipa cea repede trecătoare, cît și la temporalitatea care reliefează orizontul oricărei înfăptuiri. Așa după cum îi sugerează și numele, revista *Vestitorul* va continua – mai ales în aceste vremuri în care domnește mai apăsător anormalitatea și absurdul - să vestească doar normalitatea: normalitatea vieții spirituale, normalitatea credinței și a culturii, normalitatea vieții înseși. Căci „vestitori” și actanți ai apocalipsei avem prea mulți. Ca atare, nu ne putem dori decît faptul ca, și în continuare, revista să fie un bun și inspirat vestitor al Eparhiei de Oradea.

Mihaela CABA-MADARASI

Farul de lumină

Originar din Blaj, loc unde a copilărit, a urmat anii de școală, liceul, iar apoi Academia Teologică greco-catolică, **pr. Romulus Avram** este astăzi preot paroh al parohiei greco-catolice „Sf. Mihail și Gavril” din Sântandrei, Protopopiatul de Oradea. Despre anii de formare din Mica Romă, își amintește cu bucurie, spune că «dacă ar fi să dea timpul înapoi nu ar schimba nimic, ar face aceasta doar pentru că anii de liceu și facultate sunt cei mai frumoși ani». Căsătorindu-se, s-a stabilit la Oradea, unde, în urmă cu două decenii a primit treapta diaconatului și Harul preoției, fiindu-i încredințate în primii 13 ani de preoție parohia greco-catolică din Horoatu Crasnei și filia Cizer, din județul Sălaj. În prezent, este un preot care a reușit să aducă împreună copii, tineri și bunici în parohia Sântandrei din imediata apropiere a Oradei, de unde, prin tot ceea ce face, este un far de lumină.

Părinte, cum v-ați dat seama că doriți să studiați teologia?

Nu mi-am dat seama (*râde*). E o întrebare pe care nu mi-am pus-o niciodată. Doar în ultimii ani, când tinerii din parohie erau curioși să afle cum am ales, m-am întrebat și eu... Spun aceasta căci nu știu dacă atunci când urmezi preoția este vorba de o alegere, ci mai degrabă de un răspuns: un răspuns la o chemare. Probabil și apostolii, Petru, Andrei, Iacob sau Ioan au fost la fel de surprinși de o chemare strictă și la obiect, acel „Vino după Mine!”.

Îmi amintesc că în 1990, imediat după Revoluție, la Blaj, am mers la proaspătul Institut Teologic deschis și am întrebat despre admitere. Am ajuns să întreb despre cele necesare, fără să știu acum în mod exact cum de am ajuns acolo. Tatăl meu dorea pentru mine o carieră militară, în timp ce mama și bunica spuneau că sunt atât de potrivit și blând pentru a fi preot. Eu voiam de fapt să fiu educator, nu învățător, ci educator. Dar cred că nici astăzi nu există decât fete educatoare. Este ceea ce mi s-a spus și atunci. Am dat admitere la Liceul Pedagogic, nu am intrat, dar apoi am ales fostul Liceu Industrial din Blaj, azi liceu teoretic. Am terminat inclusiv cu atestat de mecanic, respectând dorința părinților de a avea în mână și o meserie.

Părea că am ajuns să nu fiu educator, ci mecanic... Partea cu teologia este interesantă. Mi-au plăcut foarte mult științele exacte. Mai ales desenul tehnic, pe care îl adoram. Intenționeam să merg la Cluj și să mă fac inginer constructor. Însă, am ajuns la Blaj, la Institut. Îmi amintesc și acum de un tânăr domn, galant, cu o servietă de piele lângă el... în timp ce eu, îmbrăcat sport, așteptam cu dosarul de admitere în pungă. Era domnul secretar Bălaș. De asemenea îmi amintesc de dragul meu coleg, pr. Gabor Balint, un preot extraordinar, fost coleg de cameră și cel mai bun prieten timp de 4 ani. Acum, după 20 de ani, realizez că de fapt, am ajuns să le fac pe toate (*zâmbește*). Aceasta era Calea...

Recent, Biserica Greco-Catolică din Sântandrei a fost renovată...

Da, construim tot ce trebuie construit: atât baza materială, cât și cea spirituală.

Fiind o biserică veche (1972), lăcașul de cult greco-catolic din Sântandrei a fost încadrat ca monument

istoric și am avut șansa să îl renovăm în întregime. Am aflat la două luni după instalarea mea aici acest lucru și am reușit să accesăm fonduri în acest sens. O investiție de peste 300 de mii de euro, o renovare completă, însă mai sunt de făcut...

Șantierul de lucru îți răpesc însă foarte mult timp și m-am străduit să nu se simtă această „lipsă a timpului” în celelalte activități pastorale. Consider însă un efort necesar și aceasta, căci Isus a înmulțit pâinile și peștii. Nu poți sta liniștit în ascultare la biserică dacă ai un disconfort. Renovarea bisericii a fost pentru noi singurul aspect pozitiv din pandemia pe care am traversat-o cu toții... Renovarea bisericii a coincis cu normele de prevenție impuse, astfel că am ieșit din biserică, iar pe locul fostei școli confesionale din curtea casei parohiale am amenajat o capelă, pe același loc, cu aceleași dimensiuni.

Ce înseamnă astăzi „pastorația tinerilor”?

Mi-au plăcut întotdeauna copiii. Și cred că este un atribut esențial pentru un paroh, mai ales la țară. De multe ori le spun credincioșilor când sunt în biserică copii mici, care, bineînțeles, uneori fac și gălăgie, că „se aud îngerii, iar dacă nu se aud ei înseamnă că parohia noastră nu are viitor”. Nu trebuie să ne lăsăm distrași, ci să ne bucurăm de prezența lor la slujbă. Iar ca să ne bucurăm și să avem un viitor trebuie să le oferim ceva care să îi țină aproape de biserică. Creșterea unui grup de copii înseamnă de fapt creșterea unui grup de părinți. Am mers pe ideea de a insista la părinți să îi aducă la biserică, să îi lase, să fie liberi, să nu se simtă constrânși. Am început astfel cateheza cu părinții și apoi cu copiii. Acum, în fiecare duminică după-amiază, țin o scurtă cateheză copiilor, recapitulăm, reîmprospătăm noțiunile de bază ale creștinului, cu teme animate,

pe înțelesul lor. Sunt un grup de 30 de copii, de la 2 ani până la 6-7. Apoi, copiii rămân cu animatorii în curte, timp în care părinții participă la cateheza adulților. La final, stăm cu toții împreună. În acest fel sunt copiii, adulții și tinerii implicați.

Copiii de azi sunt tinerii de mâine...

Așa este, suntem la al doilea grup de animatori, constituit în primăvara aceasta. Primii tineri, cei cu care am pornit acum 7 ani, sunt tineri mai mari, mulți dintre ei în prezent sunt studenți sau lucrează (...). Încerc să implic de la 12-13 ani în activitățile de duminică pentru că un adolescent devine serios dacă îl tratezi cu responsabilitate. Dacă îl „protejezi” fără a-i da sarcini, nu va deveni responsabil. Am înțeles, pe parcurs, că tinerii trebuie păstoriți altfel în parohie decât credincioșii adulți. De multe ori, ca preot, trăiam cu impresia că noi,

preoții, mergem înainte și ei ne urmează. Însă, cu tinerii e tocmai invers. De multe ori le-am cerut sfatul tinerilor, i-am lăsat pe ei să fie înainte și eu doar le aminteam limitele. E mult mai ușor să îl lași pe tânăr să meargă pe drumul lui și doar, eventual, să încerci să corectezi direcția, fără să i-o impui. Fiecare tânăr are calea lui, felul său unic și mai ales măsura pașilor lor. Nu poți să tratezi membrii unui grup în mod unitar. Tinerii de astăzi au multe să ne învețe... e mult mai ușor să lucrăm ca și colaboratori.

Cum îi faceți pe tineri să vină la biserică?

Am încercat dintotdeauna să îi țin aproape. A fost foarte ușor să formez acest grup căci îi aveam deja în parohie, copii fiind. Apoi am încercat să creez diferite ocazii de a sta împreună. Astăzi, mulți dintre ei chiar dacă merg la liceu, se întâlnesc în afara programului sau după biserică, fiecare cu grupul lui, sunt buni prieteni. Cu celălalt grup, nou format, am unit mai multe grupuri cu activități separate.

V-a inspirat în pastorația tinerilor din parohie rolul de tată a doi tineri astăzi?

Nu este întotdeauna un avantaj să fii tată și preot. E ca profesorul care trebuie să predea copiilor lui. Ca elev, tinzi să alegi profesorii pe care îi simpatizezi și riști ca mama sau tata să nu îți fie simpatici când trebuie să îți dea un '2'. Dar când e așa, nu ai de ales. Am avut

bucuria de a fi uniți, ca familie, iar ca preot am avut avantajul de a fi aproape de copiii mei. Am încercat întotdeauna să nu mă raportez la ei ca părinte-copil, de la un nivel superior spre cel inferior, ci ca într-o relație de prietenie. Niciodată nu le-am cerut mai mult decât celorlalți tineri din grup, nu le-am reproșat, nu le-am impus ceva. Ne-am respectat reciproc, așa încât să fim mândri unii de alții. E adevărat că, a fi tată te ajută să înțelegi tinerii de astăzi, mai ales când trec perioade mai dificile. Chiar dacă ei nu știu la 15 ani ce vor face, spre exemplu, un părinte trebuie mereu să încurajeze... să nu le taie copiilor aripile propriilor visuri. Un tânăr, ceea ce dorește trebuie să probeze, bineînțeles, în limitele bunei-credințe.

Cât de importantă este relația inter-generațională în comunitatea greco-catolică din Sântandrei?

Pentru noi, generația noastră, bunicii erau baza noastră spirituală, ei ne-au învățat să mergem la biserică, să ne rugăm. Văd și astăzi, în parohie, că bunicii sunt cei care vin mai des cu nepoții la biserică. Sunt la fel de importanți! Totodată, datorită lor, se duce mai departe în parohie tradiția pelerinajului la Radna. O tradiție a locului, păstrată chiar și în timpul comunist. Credincioșii mergeau pe jos din Sântandrei până la Mănăstirea de la Radna.

Spun că noi, din parohia Sântandrei suntem cântăreți pentru că un pelerinaj se face așa cum se face un pelerinaj: 4 ore dus, 4 ore întors, numai rugăciune și pricesne. Împreună, pe parcursul anului mergem și în alte alte pelerinaje: primăvara facem Pelerinajul la Sighet, apoi la Măriapòcs (Ungaria), la Sanctuarul marian de la Scăiuș și la Bocsid, pe urmele Raflei Găluț.

Felicitări pentru tot ce faceți! Un ultim gând, despre Sinodul 2021-2023 propus de Papa Francisc.

Sinodul este un început extraordinar, poate nu îl conștientizăm ca pe un dar, la valoarea la care ni se oferă. Nu am fost obișnuiți să spunem punctul nostru de vedere, ca laici, delegând mai degrabă preotul să facă aceasta. Eu zic că este un început, pentru că ar trebui să rămână un Sinod continuu... tot timpul ar trebuie să rămână Biserica cu urechea plecată la credincioși!

Maria-Mirela FILIMON

Iubim frumusețea vieții!

Preacurata Fecioară Maria ne este MAMĂ. Pentru fiecare dintre noi mama este cea mai frumoasă, mai iubită făptură și recunoaștem în ea TOATĂ BUCURIA VIETII. În ea ne este credința, speranța, cunoașterea, siguranța. Darul lui Dumnezeu pe care nimeni nu poate spune că nu-l are. O mamă pentru fiecare și, Maria, Mama Cerească pentru fiecare și pentru toți împreună. Acest „împreună” începe cu Isus! El este Fiul, Domnul Vieții. El, ca un frate bun, ne ține împreună, atât cât Îi îngăduim dovezile de iubire, cât ne recunoaștem originea și menirea. *Trăim pentru a fi fericiți, aici și în veșnicie!* Sună atât de plăcut aceste cuvinte, dar sensul lor real ne pare străin. Credem că nu sunt pentru noi, cei care avem „aceste împrejurări ale vieții noastre, atât de neprielnice, atât de puțin controlabile...”

Da, suntem diferit dăruți, dar avem cu toții șansa de a recunoaște în sfaturile primite prin Cuvântul întrupat, din Sfânta Scriptură, revelații, mărturii ale celor dăruți cu har și cunoaștere, „mai presus de fire” calea de urmat zi de zi pentru trăi mulțumiți și mulțumitori. Am citit în relatările despre Medugorje, locul în care sunt apariții mariane din anul 1981, despre întâlnirea unei vizionare cu unul din pelerini. Ea l-a remarcat imediat dintr-o mulțime de oameni veniți să-i asculte mărturia despre întâlnirile sale cu *Maria, Regina Păcii*. Era un om deosebit de ceilalți. Un bătrânel zâmbitor, care pur și simplu radia lumină, bucurie vie. Tocmai împlinise 100 de ani! La întrebarea vizionarei despre motivul acestei bucurii radiante, el a răspuns simplu: „*Cred că aveam cam 5 ani când am înțeles că lui Isus nu-i place când suntem nemulțumiți. Acest lucru Îi face rău. Atunci i-am promis că, și dacă voi trăi 100 de ani, nu voi fi niciodată nemulțumit, nerecunoscător. Și mi-am respectat promisiunea. Sunt gata să o reinnoiesc pentru următorii 100 de ani*”, a continuat el râzând.

Această atitudine de întâmpinare a celor ce zilnic le avem de trăit, fără comparații inutile și mult dăunătoare cu darurile celorlalți, fixarea atenției pe Dumnezeu, pe Mama Cerească, cerând sfat și ajutor, invocând prezența Spiritului Sfânt în noi, colaborarea cu Îngerul Păzitor, această atitudine, această alegere ne poate aduce la trăirea reală. În acesta constă de fapt LIBERTATEA pe care Creatorul nostru ne-a dăruit-o. **Bucuria vieții!**

Întotdeauna m-a bucurat să-i privesc și să-i întâmpin cu încredere pe acei credincioși și pe acei slujitori ai bisericii care sunt senini, zâmbitori, binevoitori, care dau mărturie despre Dumnezeu prin simpla lor prezență, prin tot ce SUNT, nu doar prin ceea ce spun și făptuiesc. A fi în preajma lor este o binecuvântare, un îndemn spre a crede că Dumnezeu există și se manifestă în viața celor ce-L iubesc.

IUBIREA! Formula miraculoasă. Elixirul vieții!

Ce mare este nevoia noastră, de când de naștem până murim, de iubire! Toți prorocii, toți sfinții ne-o propun prin simplu fapt că suntem creați de DUMNEZEU-IUBIRE. Toți simțim acut lipsa ei în viața noastră, prin faptul că așteptăm s-o primim de la ceilalți și, nepriemind-o, nemulțumiți, judecăm, facem loc întunericului în sufletul nostru. Sfânta Faustina Kowalska, cea care a primit harul de a răspândi devoțiunea la Îndurarea Divină, aducând la lumină adevărul că cea mai mare calitate a lui Dumnezeu este MILOSTIVIREA SA, ne mărturisește că atunci când o problemă îi părea de nerezolvat, îi consuma prea mult timp și energie, o încredința lui Isus și ea își folosea acel timp adorându-L. Tot ea ne învață: „*Iubirea curată este capabilă de lucruri mari și nici dificultățile, nici obstacolele n-o pot distruge. Pentru a-i fi plăcuți lui Dumnezeu nu trebuie decât un lucru, și anume să facem cele mai mici lucruri cu o mare iubire și întotdeauna din iubire.*” Darul și ajutorul în învățarea și trăirea IUBIRII ne este MAMA! Aparițiile Ei, mesajele Ei. Suntem în luna Mai, luna Ei. Frumusețea cu izvorul în IUBIRE și dând naștere IUBIRII întrupate, Mântuirea. În Mai Maria a apărut la Fatima (prima Apariție din șase, în 13 mai, 1917) vorbind întregii omeniri prin trei copilași nevinovați. Lor le-a cerut să **salveze** lumea de distrugere, de război, să **se ofere jertfă** prin rugăciunea Rozariului și sacrificii pentru PACE și pentru mântuirea păcătoșilor, pentru a repara ofensele adresate lui Dumnezeu. Precum spunea și în alte apariții, **cu post, rugăciune și sacrificii se pot opri războaie**. Păstorașilor de la Fatima, Lucia, Francesco și Iacinta, le-a arătat iadul, le-a arătat suferința cumplită a sufletelor păcătoșilor, iar înfricoșarea lor a rodit, ei dăruind totul, prin sacrificii dure.

Chemarea la rugăciune, convertire, penitență, continuă, fiindcă niciodată nu au încetat atacurile dușmanului Iubirii și slujirii. Situația în care ne aflăm acum vorbește de aceeași imperioasă ascultare de glasul tainic, din interior, numit discernământ, Spiritul lui Dumnezeu. E în noi toți. Avem nevoie de ajutor, de speranță, de încurajare. Vedem neceaz, boală, moarte, război... și ne simțim părăsiți, neajutorați, străini, tot mai străini unii de alții, incapabili de a simți că iubirea există în noi și în ceilalți, în a putea să ne bucurăm de frumosul din noi și din jur, în a dăruia ce avem mai bun.

Putem alege viața! Frumusețea existenței noastre împreună. Există soluții simple. Maria, Mama ne repetă mereu acest adevăr. S-o ascultăm, să revenim la rugăciunea cu inima, să respectăm poruncile lui Dumnezeu dintre care cea mai mare e porunca Iubirii. E suficient să privim natura acum, în Mai. Peste tot frumusețea vieții!

20 de ani de la sfințirea Bisericii ”Sfântul Gheorghe”

Parohia Greco-Catolică „Sfântul Gheorghe” din Oradea celebrează anul acesta 20 de ani de la sfințirea bisericii. Piatra de temelie și sfințirea locului au fost săvârșite în anul 2002 de către părintele protopop Gavril Buboși și părintele protopop ortodox Aurel Pușcaș, în prezența unui număr mare de credincioși, iar slujba de sfințire a Bisericii a fost săvârșită de PSS Virgil Bercea, în anul 2002. Biserica din curtea spitalului s-a construit la dorința și inițiativa directorului de atunci, domnul Gheorghe Oros (plecat dintre noi la ceruri în noiembrie anul trecut).

Celebrările ocazionate de aniversarea a 20 de ani de la sfințire au început sâmbătă seara, când părintele protopop Gavril Buboși a oficiat Acatistul ”Sfântului Mare Mucenic Gheorghe” împreună cu un mare număr de credincioși. După celebrarea Acatistului a urmat Parastasul pentru toți cei decedați, dat fiind faptul că se celebra Paștele Blajinilor (Paștele Morților). Credincioșii au fost invitați apoi la închinarea la moaștele ”Sfântului Mare Mucenic Gheorghe”.

În Duminica a II-a după Paști, a lui Toma, Sfânta Liturghie a fost celebrată de Preasfinția Sa Virgil Bercea, având alături pe părintele Antoniu Chifor, vicar responsabil cu preoții, părintele Florin Bode de la Biserica ”Sfântul Gheorghe”, Olosig, părintele Ioan Aciu, capelan pentru bolnavii din spital, părintele Ioan Crăciun, capelan pentru bolnavii din spital, părintele Olimpiu Todorean, administrator parohial al parohiei ”Sfântul Gheorghe” și părintele arhidiacon Grațian Guiăș.

În timpul Doxologiei, moaștele ”Sfântului Mare Mucenic Gheorghe” au fost purtate în procesiune de pe masa altarului pe tetrapod pentru a putea fi venerate.

După Binecuvântarea de început, PSS Virgil a dăruit preoților Ioan Crăciun și Ioan Aciu, *Bedernița* sau *epigonatul* (un veșmânt liturgic de formă pătrată sau romboidală care se poartă pe partea dreaptă a corpului, legată cu un cordon petrecut peste umărul stâng) pentru merite deosebite în activitatea de la paturile bol-

navilor, pentru renunțările personale pe care le-au făcut atunci când au ales să ofere mângâiere celor suferinzi în timpul pandemiei de Covid19.

În cuvântul său, printre multe sfaturi, Preasfinția Sa Virgil ne-a îndemnat ”să căutăm a ne găsi pacea interioară”, și nu să ne gândim la pace, așa, în mod general, făcând referire la cuvintele Mântuitorului ”Pacea mea o dau vouă”. Pentru că doar ”având această pace interioară vom putea și noi, la fel ca apostolii, să ieșim în lume și să spunem, cu bucurie, că Isus a înviat”. Ne-a îndemnat apoi să ne rugăm mai mult și pentru pace în lume, pentru încetarea războaielor, nu doar pentru cel din imediata noastră apropiere ci și a celor care se dau în multe alte părți ale lumii.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa Virgil a oferit Ordinul „Fericitul Episcop Valeriu Traian Frențiu” doamnei Cornelia Vesea, în semn de recunoștință și apreciere pentru aportul adus la activitatea bisericii, pentru curajul de a propune metoda *Step by Step* în Oradea și pentru implicarea deosebită în viața spirituală a comunității.

Înainte de binecuvântarea finală, Preasfinția Sa Virgil a oficiat Parastasul pentru decedații din Parohia ”Sfântul Gheorghe”.

La sfârșitul Sfintei Liturghii credincioșii au fost invitați să se închine moaștelor ”Sfântului Mare Mucenic Gheorghe”. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de Corul Buna-Vestire-Francisc Hubic, căruia îi mulțumim pentru prezență.

Cu multă emoție, credincioșii prezenți s-au bucurat atât de vremea bună care îndemna parcă să ne facem timp pentru cei dragi și pentru sufletul nostru, dar și de fiecare cuvânt rostit în predică, încercând să găsească liniștea și echilibrul interior care deseori ne sunt zdruncinate de problemele cotidiene.

La plecare, cei prezenți au primit un pachet care să le amintească de sărbătoarea noastră.

Dacă în urmă cu 20 de ani se făceau primii pași în biserica acestei parohii, astăzi deja există o istorie a sa, o poveste pe care cei mai în vârstă o relatează cu nostalgie, iar cei mai tineri o descoperă și se bucură.

Mulțumim părintelui ortodox Marin Miheș pentru că a fost prezent și, pe această cale, reamintim că, în Biserica ”Sfântul Gheorghe” din curtea spitalului, se celebrează alternativ: luni, miercuri și vineri, Biserica Ortodoxă, marți, joi, sâmbătă, Biserica Greco-Catolică, iar duminica și în sărbători de la ora 9.00 Biserica Ortodoxă și de la ora 11.00 Biserica Greco-Catolică.

Pr. Olimpiu TODOREAN

Sărbătoare în comunitatea greco-catolică din Betfia

Duminica a II-a după Paști din acest an a fost prilej de sărbătoare în comunitatea greco-catolică din Betfia (com. Sânmartin), județul Bihor, care pe întâi mai 2022 și-a sărbătorit hramul. În centrul evenimentului s-a aflat Sfânta Liturghie celebrată de pr. Gavril Buboi, protopop al Protopopiatului de Oradea, împreună cu pr. Ștefan Madarasi, administrator parohial. A urmat apoi rugăciunea de consfințire la Icoana Milostivirii Divine prezentă pe altar și un moment comunitar.

Părintele Protopop și-a exprimat aprecierea pentru dăruirea și implicarea în bunul mers al comunității, pentru faptul că, în pofida tuturor provocărilor sau dificultăților întâmpinate, enoriașii locului aleg să dea mărturie a credinței greco-catolice. Devoțiunea zilnică face din această comunitate să fie una vie, deși nu este o comunitate numeroasă, dar spune Domnul «Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu». Și, „ce altceva ne poate fi mai necesar decât faptul că îl avem pe Domnul în mijlocul nostru, care ne însoțește și ne binecuvintează cu Harurile Sale?», a încheiat pr. Gavril Buboi.

„Capela greco-catolică din Betfia este un loc al păcii, după cum am simțit întâia oară când am ajuns aici, ca preot proaspăt hirotonit, primind misiunea parohiei din Haieiu. Un loc de suflet, unde de fiecare dată când vin, mă încarc spiritual și mă întăresc în credință, văzându-i pe credincioșii comunității care se implică activ prin rugăciune și devoțiuni, împărtășindu-se la fiecare Sfântă Liturghie celebrată în capelă, căci putem simți Milostivirea Divină «doar în Cristos și prin

Cristos», cum spunea și Papa Ioan Paul al II-lea. Deși nu este o comunitate mare, reușim să ne bucurăm de comuniunea în rugăciune, iar fiecare întâlnire a noastră este prilej de sărbătoare. Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru aceste exemple de credință autentică și Îl rugăm ca în continuare să vegheze asupra comunității din Betfia și să răspândească Milostivirea Sa Divină lumii de astăzi», spune pr. Ștefan Madarasi, primul preot greco-catolic la Betfia după perioada anilor gri de istorie.

Filie a parohiei greco-catolice din Haieiu – Băile „1 Mai”, începând cu anul 2017, capela dedicată Milostivirii Divine din Betfia este locul în care zi de zi zeci de credincioși și credincioase se întâlnesc la Rozariul Milostivirii Divine dar și numeroase devoțiuni și rugăciuni. În duminici și sărbători, aceasta devine chiar neîncăpătoare prin participarea lor la Sfânta Liturghie.

O copie a Icoanei Divinei Milostiviri din Cracovia se află și pe altarul capelei greco-catolice de la Betfia.

www.egco.ro

Sfințirea Capelei mortuare din Șumal

Sâmbătă, 31 aprilie 2022, a avut loc sfințirea capelei mortuare din localitatea Șumal, comuna Marca – județul Sălaj

Comunitatea credincioșilor greco-catolici din localitatea sălăjeană Șumal i-a comemorat, în sâmbăta Săptămânii Luminate, pe cei dragi, plecați la Domnul. Acest obicei dănuie de zeci de ani și constituie un deosebit prilej, pentru toți fiii satului, de a se întoarce în cadrul comunității și de a-și reîntregi familiile, celebrând împreună pomenirea răposaților,

în cadrul unei slujbe religioase.

Cu această ocazie, a fost sfințită capela mortuară din incinta cimitirului, realizată din fonduri ale Primăriei Comunei Marca, capelă care va deservi toate cultele religioase. Slujba de sfințire a fost oficiată de un sobor de preoți, în frunte cu Părintele Egumen Tarciziu, Părintele Ieromonah Severian, la aceasta participând și reprezentantul cultului baptist din localitate, iar din partea autorităților locale, Domnul primar al Comunei Marca, Șumălan Ioan. Slujba de pomenire a răposaților și cea de sfințire a capelei mortuare s-a desfășurat în prezența a numeroși credincioși din parohie și din afara ei, reprezentând modul cel mai firesc de prețuire și de continuitate față de strămoși.

Bunul Dumnezeu să reverse peste zidurile cele noi, dar și peste credincioși, harul drept și sfințitor al Spiritului Sfânt, făcându-ne împreună părtași unei negrăite bucurii spirituale.

Sonia DUBACS

Exerciții spirituale pentru asociațiile laicale din Eparhia de Oradea

În intervalul 6 – 8 mai 2022, la Mănăstirea Franciscană Maica Domnului din Oradea s-au desfășurat Exercițiile Spirituale destinate asociațiilor laicale din Eparhia de Oradea, cu tema „Cum Îl putem iubi cu adevărat pe Dumnezeu și pe aproapele în zilele noastre? Cum putem fi creștini în ziua de astăzi?”, relator fiind Părintele Olivo Bosa, SJ, de la Centrul Manresa din Cluj-Napoca.

Programul a început cu Sfânta Liturghie de seară, după care părintele Vicar General Mihai Vătămănelu și părintele Vicar cu pastorația familiilor Mihai Tegzeș i-au adresat un cuvânt de bun-venit părintelui invitat. Părintele Olivo Bosa aparține ordinului iezuit, fiind deja de treizeci de ani în România.

Programul de învățură a fost structurat pe parcursul evenimentului în patru meditații propuse de Părintele Olivo, urmate de o meditație personală a credincioșilor în liniște iar apoi de o împărtășire a impresiilor, în grupuri mai mici ori în plen. În fiecare seară, după cină, participanții au revenit în fața altarului pentru a-L căuta pe Isus în cadrul rugăciunii de seară și a adorației.

Exercițiile spirituale s-au încheiat cu Sfânta Liturghie de la ora 12.00, urmată de o agapă.

Pe lângă temele expuse, Părintele a amintit de

Sinodul eclesial propus de Sfântul Părinte.

Mulțumim lui Dumnezeu pentru că ne-a oferit acest timp de har și mulțumim tuturor celor care s-au implicat încât acest eveniment să se poată desfășura conform programului.

Cei care își doresc să se lase „duși de glasul lui Dumnezeu, pentru a asculta, a discerne și a-și împropăta legătura cu Acesta”, pot fi îndrumați să o facă ascultând cuvântul de învățură al Părintelui Olivo prin intermediul platformei de internet a Sanctuarului Maica Domnului din Oradea.

Laura OLOGU
Biroul Pastoral

Întâlnirea Eparhială a membrilor Reuniunilor Mariane

În cadrul Exercițiilor Spirituale cu Asociațiile din Eparhia de Oradea de la Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” (7-9 mai, 2022) a avut loc și întâlnirea membrilor Reuniunilor Mariane cu binecuvântarea Preasfințitului Virgil, Episcop de Oradea. În acest context, a fost ales noul Comitet Diecezan al Reuniunii Mariane care va continua în slujirea plină de iubire a Preacuratei Fecioare Maria: Președinte, D-na prof. Maria-Mirela Filimon; Vicepreședinti: D-na prof. Victoria Negrea, D-na ing. Silvia Pantiș; Secretar: D-na prof. de religie, Florica Omilescu; Casier: Dl. Tiberiu Omilescu.

Noua președintă este cunoscută prin activitatea spirituală bogată. Este colaborator al publicațiilor Bisericii (*Marianistul*, *Vestitorul*, *Calea Desăvârșirii*),

autor de cărți (*„Vorbirea prin Lumină”, „Deschide-ți Inima”, „Trăiri”*), membru activ al Reuniunii Mariane „Neprihănită Zămislire”.

Continuând după modelul Bisericii primare unde „ucenicii stăruiau în rugăciune și în cereri, împreună cu femeile și cu Maria, Mama lui Isus” (Fap. 1, 14), vă invităm să vă deschideți inima și să deveniți slujitori generoși ai Fiului prin Preacurata Sa Mamă.

Implorăm haruri și binecuvântări cerești asupra tuturor membrilor Reuniunilor Mariane.

Cu blândul Isus, să ne binecuvânteze Fecioara de Sus.

Pr. Traian DOBRATĂ

Îndrumar catehetic pentru pregătire la Sfânta Spovadă și Împărtășanie

Cu binecuvântarea PSS Virgil Bercea și prin străduința și implicare Pr. Traian Dobrată și a Doamnei Cecilia Frățilă a apărut *Îndrumarul catehetic pentru pregătire la Sfânta Spovadă și Împărtășanie – pentru copii și tineri*. Volumul, după modelul întrebare-răspuns, este un instrument foarte util copiilor și tinerilor care se pregătesc pentru aceste două sacramente, oferind și o serie de răspunsuri la întrebările pe care le au tinerii zilelor noastre, întrebări legate de Dumnezeu, Biserică, păcat, Sacramentele Bisericii.

Cartea mai conține și o câteva rugăciuni esențiale pentru tineri și copii, precum și un ajutor în examinarea conștiinței.

Volumul se găsește și în format online pe site-ul nostru la secțiunea Manuale online sau accesând direct linkul de mai jos.

<https://www.egco.ro/wp-content/uploads/2022/03/Indrumar-catehetic.pdf>

Biroul de Presă

Pr. Călin Ioan DUȘE

Politica religioasă a împăratului Constantin cel Mare, 306-337 (1) Edictul de la Mediolanum/Milan/Milano (2)

Împăratul Constantin cel Mare trebuie apreciat în mod cu totul aparte pentru dragostea pe care a manifestat-o față de Biserica creștină, iar aceasta s-a arătat mai ales prin Edictul de la Mediolanum/Milan/Milano. Astfel, în februarie 313 el se întâlnește cu Liciniu și reconfirmă înțelegerea din iarna anilor 311-312. Ei își împart Imperiul și Constantin o oferă în căsătorie lui Liciniu pe sora sa Constantia. Cu această ocazie ei au redactat o scrisoare către guvernatorul Asiei, document numit mai târziu Edictul de la Milan. Acest text a dobândit un mare prestigiu istoric datorită faptului că el acorda creștinilor dreptul de a-și practica nestingherit cultul. (3)

Dat fiind că „*interesa binele și folosul poporului*”, acest document constituie mai ales în zilele noastre un exemplu pentru toți cei care au posibilitatea de a lua hotărâri și decizii legate de cei pe care trebuie să-i conducă. Iată ce stabilește edictul: „*Socotind încă de mai demult că nu se cade să oprim libertatea religiei, ci că ar trebui să se îngăduie fiecăruia după cugetarea și după voința sa să hotărească liber din punct de vedere religios, de aceea am decis încă de mai înainte ca și creștinilor să li se îngăduie să-și păstreze credința sectei lor și a religiei lor.*”

Dar întrucât în rescript părea că ar fi fost adăugate numeroase și variate condiții potrivit cărora această permisiune era dată și pentru creștinii înșiși, poate că s-a întâmplat ca unii dintre ei să fi fost între timp respinși ori împiedicați de a aplica acest cult.

Întrucât, dar, eu, Constantin Augustul, și eu Liciniu Augustul ne-am întâlnit în chip fericit la Milan și am căutat să împlinim tot ce interesa binele și folosul poporului, între alte lucruri pe care le credeam utile tuturor în multe privințe, am hotărât în primul rând și să asigurăm respectul și cinstea cuvenite divinității înainte de toate, adică ne-am hotărât să acordăm creștinilor și tuturor celorlalți libera alegere la cinstirea religiei pe care o vor, cu gândul ca orice divinitate sau putere cerească ar fi aceasta să ne poată fi de folos și nouă și tuturor celor ce trăiesc sub ascultarea noastră.

Drept aceea, cumpănind lucrurile în chip salutar și drept, am hotărât că voința noastră este că nu trebuie să oprim pe nimeni de a urma și de a alege respectarea sau ținerea religiei creștine și că fiecăruia să i se lase libertatea de a-și da consimțământul și a alege acea formă de religie pe care o crede cea mai potrivită pentru el, pentru ca și divinitatea să ne arate în toate ocaziile providența și bunăvoința sa.

De aceea ne exprimăm dorința noastră în acest edict ca respectivele condiții conținute în scrisorile noastre anterioare trimise Domniei Tale în legătură cu creștinii să fie complet suprimate și înlăturate pentru că păreau cu totul nedrepte și străine de blândețea noastră și că de acum înainte fiecare din cei la care se referă această alegere să poată să aleagă liber religia creștină și să o practice fără nici o supărare.

Și am mai hotărât să-ți facem cunoscute în toată întinderea lor aceste măsuri ca să știi că am dat creștinilor amintiți putere liberă și fără piedică de a-și practica religia lor.

Iar întrucât Domnia Ta vede că noi le acordăm această libertate fără nici o restricție, prin aceasta tot așa înțelege Domnia Ta că și altora li s-a dat îngăduința să urmeze cum doresc religia lor proprie, lucru cerut și de liniștea vremilor actuale, că fiecare e liber să-și aleagă și să practice religia care-i place. Am hotărât acest lucru pentru ca să nu lasăm impresia că am nesocotit cultul sau religia cuiva.

Mai hotărâm totodată, în legătură cu creștinii,

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

că locașurile în care obișnuiseră să se adune până acum și despre care stabilisem într-o epistolă anterioară pe care ți-am trimis-o că lor li s-a dat altă destinație, de acum înainte dacă apar oameni care par că ar fi cumpărat aceste locașuri de la fiscul nostru, fie de la altcineva, să le înapoieze fără amânare și fără echivoc zișilor creștini fără plată.

Iar dacă cineva a primit acele locașuri sub formă de daruri și cer ceva în schimb de la bunăvoința noastră, aceia să se prezinte la tribunalul magistratului local pentru ca prin mărinimia noastră să li se plătească o compensație. Prin grija Domniei Tale toate aceste bunuri vor trebui restituite neîntârziat și în întregime creștinilor.

Și deoarece aceiași creștini nu posedau numai locașuri de cult, unde aveau obiceiul să-și țină întrunirile, ci întrucât se știe că avuseseră și alte bunuri care nu aparținuseră persoanelor individuale, ci comunității întregi, vei da porunci ca, potrivit legii anunțate mai înainte, toate aceste bunuri să fie restituite absolut fără nici o împotrivire creștinilor, adică totalității sau comunității lor.

Dispozițiile amintite trebuie să fie clar respectate, pentru ca cei care vor înapoia sau vor primi în schimb prețul lor să aibă, cum am spus, nădejdea că vor fi răscumparați potrivit mărinimiei noastre.

Oricum, trebuie să acorzi toată atenția față de comunitatea creștinilor, în sensul ca porunca noastră să fie dusă la îndeplinire cât mai repede, pentru ca, după blândețea noastră, să avem convingerea că liniștea publică e în felul acesta asigurată.

Fie ca, după cum s-a mai spus, prin această rânduială, bunăvoința dumnezeiască pe care am simțit-o de atâtea ori, să rămână nedezmințită față de noi!

Iar pentru ca textul prezentei legi și a bunății noastre să poată fi adus la cunoștința tuturor, e bine ca ceea am scris să fie afișat prin dispoziția ta, să fie publicat pretutindeni și să ajungă la cunoștința tuturor, pentru ca legea pornită din bunătațea noastră să nu rămână ascunsă nimănui.” (4)

Acesta este textul Edictului de la Milan din martie 313. Cu totul relevant este faptul că doi păgâni au dat deplină libertate de manifestare Bisericii creștine, mai mult, **ei au cerut ca toate proprietățile care au aparținut acesteia: biserici și alte bunuri** „să fie restituite fără nici o împotrivire creștinilor”. Textul edictului relevă faptul că **restituirea bunurilor nu a fost condiționată de numărul creștinilor, ci se stipula o retrocedare cât mai rapidă și în totalitate:** „Prin grija Domniei Tale toate aceste bunuri vor trebui restituite neîntârziat și în întregime creștinilor.” (sublinierile îmi aparțin).

Avem așadar un exemplu pentru conducătorii lumii de astăzi, inclusiv pentru cei ai României, un mod de a fi creștini, dar nu numai cu numele, cât mai ales cu faptele. Este cu totul regretabil ceea ce se întâmplă

la noi, cu atât mai mult cu cât țara noastră este membră a Uniunii Europene și, ca atare, ar trebui să-și asume valorile acesteia. Pe care o considerăm mult superioară față de cea de acum două mii de ani. Astfel, prin acest Edict s-au anulat toate actele de persecuție împotriva creștinilor. Ei vor putea să-și profeseze credința în mod public, fără nici o teamă, de asemenea li se restituiau toate bunurile confiscate anterior, iar din acel moment creștinismul a început să devină vizibil și prezent în cadrul Imperiului Roman.

Edictul devine lege fiind afișat și adus la cunoștința tuturor pentru a fi pus în aplicare. El este important cu atât mai mult cu cât Biserica creștină dobândește personalitate juridică, permițându-i-se să primească donații, moșteniri, dar și să ia în proprietate pentru practicarea cultului pământuri și clădiri. O altă noutate pe care o aduce Edictul de la Milan este aceea a libertății de alegere a religiei. El recunoaște pluralitatea cultelor, permițând în același timp fiecărui cetățean al Imperiului Roman să-și aleagă neîngrădit religia pe care dorește să o practice. **De acum înainte individul era factorul determinat în alegerea religiei și nu grupul, așa cum fusese anterior.** Marea importanță a acestui edict constă în faptul că el nu numai că i-a permis creștinismului să existe, dar mai ales el l-a așezat sub protecția statului. (5)

Împăratul Constantin cel Mare a fost primul care a pus în aplicare prevederile acestui Edict. Astfel el a început să acorde favoruri Bisericii prin ajutoare bănești, dar și prin alte privilegii legale: „Așadar toți oamenii rau de acum scăpați de asuprire și mântuiți de relele de mai înainte, recunoscând unul într-un fel, altul în altfel că numai Dumnezeu cel adevărat este cel care a luptat și care a apărut pe creștini. Îndeosebi pentru noi, care ne-am pus nădejde în Cristosul lui Dumnezeu, o fericire dumnezeiască strălucea de acum în toate bisericile care fuseseră dărimate de fărâdelegile tiranilor și care parcă reînviau acum după o lungă și nimicitoare pustiire. Căci am văzut cum se ridicau din nou locașurile de cult până la o înălțime neajunsă altădată și cu mult mai mărețe decât fuseseră ele înainte de a fi pustiite.

Dar și împărații de rang mai înalt întâreau, sporau și lărgeau, prin legiuri repetate în favorul creștinilor, marele dar cu care Dumnezeu ne binecuvânta. În același timp, episcopii primeau și ei personal diplome împărătești, onoruri și donații bănești. Și n-ar fi nepotrivit ca în decursul acestei istorisiri să nu înșirăm după cuviință, ca pe un stâlp sfânt, câteva din textele acestor documente traduse din latină în greacă menite să se păstreze în amintirea tuturor celor care vor veni după noi.

În afară de aceasta ne-a mai fost hărăzit să vedem o priveliște plăcută și dorită de toți: praznice de întemeiere de biserici prin toate orașele precum și târnosiri ale locașurilor nou construite, vizite de ale

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

episcopilor cu acest scop, întruniri între credincioși de departe și de pretutindeni, apropiere sufletească de la popor la popor, unirea mădularelor „trupului lui Cristos” într-o armonie desăvârșită.

Potrivit unei vestiri profetice, care anunța viitorul în chip tainic, se uneau acum os lângă os, încheietură lângă încheietură, împlinindu-se astfel aidoma ceea ce proorocul spusese prin cuvinte ascunse.” (6)

Împăratul Constantin cel Mare a înțeles că ajutorul pe care l-a acordat Bisericii creștine trebuie să se extindă și la cei care slujeau acest cult, iar clericii au beneficiat de o atenție cu totul specială. (7) Într-o scrisoare pe care o trimite proconsului Anulin, îi cere acestuia să scutească clericii de sarcinile publice: „Salutare, prea veneratul nostru Anulin!

Întrucât reiese dintr-o mulțime de fapte că disprețul față de religia, pe care se bazează respectul cuvenit față de suprema putere cerească, pune în mari primejdii treburile publice, pe câtă vreme o primești și o ții așa cum îți cer legile, ea a adus mare progres numelui roman, iar prin lucrarea harului a adus în toate relațiile omenesți o binecuvântare deosebită, de aceea am găsit de bine, Prevednice Anulinus, ca acei oameni care prin sfințenia pe care trebuie s-o observe și prin păzirea strictă a acestei legi pun toate grijile în slujba religiei celei sfinte, aceia să primească dreapta răsplătă pentru oboseala lor, Preavenerate Anulinus.

În acest scop cei care în cuprinsul provinciei ce ți-a fost încredințată îndeplinesc în cadrul Bisericii catholice, în fruntea căreia se află Cecilian, serviciul lor în slujba acestei sfinte religii și cărorora lumea s-a obișnuit să le spună «clericii», vreau ca ei să rămână scutiți pur și simplu o dată pentru totdeauna de toate sarcinile publice, pentru ca nu cumva prin vreo rătăcire sau deviere nelegiuită să se înstrăineze de serviciul datorat divinității, ci, dimpotrivă, să nu fie deloc tulburați în ascultarea de legea lor proprie. Cu cât este o mai mare cinstire pe care o aduc ei divinității, cu atât mai mare este binele pe care-l aduc în treburile publice.

Fii salutat, Prea-venerabile și Prea-iubite Anulinus!” (8)

Privilegiile pe care împăratul Constantin cel Mare le-a acordat clerului creștin nu au urmărit restrângerea practicării celorlalte confesini, și nici nu au contribuit la constrângerea păgânilor sau a evreilor ca ei să se convertească la creștinism. (9) De acum înainte fiecare cetățean putea să-și lase proprietatea ca moștenire Bisericii, iar aceasta dobânda dreptul de patrimoniu. De asemenea, au fost acordate tribunalelor episcopale privilegii foarte importante, iar deciziile curții episcopale trebuia să fie sancționate de către judecătorii civili. Din păcate, aceste îndatoriri suplimentare au făcut ca în viața episcopilor să apară prea multe interese de ordin lumesc. În această perioadă Biserica s-a îmbogățit din punct de vedere material prin proprietățile funciare,

prin darurile, sau donațiile de bani și grâne, care veneau din resursele statului. Tot de acum, creștinii nu mai puteau fi obligați să participe la sărbătorile păgâne.

Pe parcursul domniei sale împăratul Constantin cel Mare a fost și un important ctitor de biserici în toate părțile vastului său Imperiu. La Roma, el a construit în Forul roman așa numita Bazilică a lui Maxențiu, și tot la puțin timp după bătălia de la podul Milvius, posibil chiar în anul 313, să fi început lucrările la biserica Sfântul Ioan în Lateran, pe versantul colinei Caelius, din sud-estul Romei. Lucrările de construcție au avansat foarte repede, astfel că biserica a fost inaugurată în anul 318. Biserica Sfântul Ioan din Lateran avea un naos central cu o lungime de o sută de metri, care se termina cu o absidă și două nave de fiecare parte a naosului, având o lățime totală de peste cincizeci și trei de metri. De la inaugurarea sa din anul 318, și până în zilele noastre, bazilica Sfântul Ioan din Lateran, avea să stabilească standardul, care a fost urmat de către majoritatea bisericilor creștine, din Răsărit, dar și din Apus. (10) Tot la Roma, împăratul Constantin cel Mare a terminat repede de construit și bazilica Sfântul Petru din Vatican, (318-329), care este una din cele mai vechi biserici creștine din lume, (11) având dimensiunile și forma bazilicii Sfântului Ioan din Lateran. Până la reconstruirea sa din timpul Renașterii (1506-1626), bazilica Sfântul Petru din Vatican avea să fie unul din cele mai importante centre creștine. (12)

Biserica a recunoscut meritele împăratului Constantin cel Mare în apărarea și promovarea creștinismului, numindu-l cel „întocmai cu Apostolii” *Ἰσαπόστολος Κωνσταντίνος*, serbându-l în data de 21 mai alături de mama sa Elena.

(1) Pentru mai multe detalii vezi: Călin Ioan Dușe, *Imperiul Bizantin de la fondarea sa și până la sfârșitul Dinastiei Macedonene* 330-1056, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2021, pp. 725;

(2) idem;

(3) T. Christensen, *The so-called Edict of Milan*, în: *Classica et Mediaevalia*, Kopenhagen, nr. 35, 1984, pp. 129-175.

(4) Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească*, X, 5, traducere, studiu, note și comentarii de Pr. Prof. T. Bodogae, în col. PSB vol.13, EIBMBOR, București, 1987, pp. 379-382;

(5) A. A. Vasiliev, *Istoria Romei antice*, traducere de Ion Parocescu și Anton Herescu, Editura de Stat, București, 1951, p. 97;

(6) Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească*, X, 2-3, pp. 362-363;

(7) C. Dupont, *Les privileges des clers sous Constantin*, în: *Revue d'Histoire Ecclésiastique*, Louvain, nr. 62/1967, pp. 729-752;

(8) Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească*, X, 7, op. cit., pp. 385-386;

(9) Pierre Chuvin, *Chronique des derniers païens: la disparition du paganisme dans l'Empire romain, du regne de Constantin a celui de Justinien*, Editura LesBellesLettres/Fayard, Paris, 1990, pp. 37-39;

(10) Timothy E. Gregory, *O istorie a Bizanțului*, Traducere de Cornelia Dumitru, Editura Polirom, Iași, 2013, pp. 73-75.

(11) https://ro.wikipedia.org/wiki/Bazilica_Sf%C3%A2ntul_Petru_din_Roma, accesat la 22.05.2021;

(12) Timothy E. Gregory, op. cit., p. 77.

1 MAI, prilej de comuniune a tinerilor ASTRU

Tinerii ASTRU Oradea au dorit să folosească ziua de 1 mai din acest an drept ocazie valoroasă de a petrece o zi împreună la parohia greco-catolică din Băile „1 Mai” – Haieu.

În acest sens, au participat la Sfânta Liturghie duminicală celebrată de pr. Ștefan Madarasi, asistent spiritual ASTRU Oradea, alăturându-se numeroșilor turiști aflați de 1 Mai în stațiunea omonimă din apropierea Oradiei.

A urmat un prânz comunitar, pregătit de tineri împreună cu pr. Ștefan pentru toți cei prezenți, și o după amiază interactivă cu jocuri și muzică.

La inițiativă a luat parte și grupul ASTRU parohial din Sântandrei, însoțit de pr. Avram Romulus.

„Întâlnirea a fost cu atât mai valoroasă cu cât ideea acestei întâlniri a aparținut tinerilor – spune pr. Ștefan Madarasi. Propunerea a venit după exercițiile spirituale din Postul Mare pe care le-au parcurs recent tot aici. Tinerii au dorit ca după vacanța de Paști să stea împreună, ceea ce într-o eră digitală și virtuală este cu adevărat prețios”.

Astfel, cu suflu tânăr ASTRU, Ziua Internațională a muncii a devenit în acest an prilej de comuniune.

„A fi tânăr creștin, nu este o etichetă, ci este un mod de viață. Acești tineri au descoperit frumusețea tinereții lor, care este Cristos, Cel care îi inspiră și le dă forța necesară de a înainta pe drumul vieții și al credinței. Este cel mai frumos sentiment să vezi tineri care aleg să trăiască tinerețea în Cristos și cu Cristos în

aceste timpuri digitale și virtuale care le-ar putea oferi multe alte alternative” a subliniat pr. Ștefan Madarasi într-un interviu pentru Biroul de Presă EGCO.

Mihaela CABA

Albumul ”Geniul greco-catolic românesc”

Este a cincea ediție. O ediție fără ilustrații.

”Albumul ”Geniul greco-catolic românesc”, publicat în 2018, numără deja patru ediții. Succesul se datorează implicării Bisericii Române Unite cu Roma, dar și interesului publicului larg pentru o instituție care a jucat un rol important în procesul de europeanizare a României moderne, o instituție „răsplătită” de regimul comunist cu desființarea abuzivă, urmată de o persecuție sistematică. Beatificarea celor șapte Episcopi Martiri, de către Papa Francisc, a readus în prim-plan tradiția greco-catolică. Tot mai mulți români doresc și au dreptul să se informeze corect asupra istoriei lor. De aceea am socotit utilă publicarea unei ediții normale, fără ilustrații, dar preluând integral textul albumului. Am efectuat completări și am actualizat Bibliografia”. (Autorii)

„Domnule Bădiliță, am primit Geniul greco-catolic românesc. Felicitări! Felicitări! Felicitări pentru munca făcută, pentru concepție și pentru eleganța volumului. Este o carte de căpătâi”. (Episcop Virgil Bercea)

„Geniul greco-catolic românesc nu este o car-

te despre «genialitate», ci despre felul în care oameni obișnuiți își deschid mintea și inima în fața darului lui Dumnezeu și despre acel moment tainic în care o licărire din armonia, perfecțiunea și frumusețea lumii lui Dumnezeu devine parte a vieții și a lumii noastre. Geniul greco-catolic românesc este despre noi”. (Episcop Claudiu-Lucian Pop)

Tabără de primăvară

În perioada 26-29 aprilie a.c., copiii de la Centrul After School „Sfântul Martin” au fost în tabără la Pensiunea „Casa de la baltă” din Sudrigiu. Mulțumim Firmei Todsocialbusiness pentru găzduire și Fundației Autonom pentru sponsorizarea transportului.

Programul taberei a cuprins o paletă diversă de activități. Printre activitățile desfășurate se regăsește și vizitarea Peșterii Urșilor din Chișcău, cea mai importantă atracție turistică din Parcul Natural Apuseni. Copiii au avut parte de cea mai interesantă lecție ”subterană” de științele naturii. De asemenea, la Chișcău au vizitat renumitul Muzeu Etnografic ”Horea și Aurel Flutur”, admirând impresionanta colecție care cuprinde: utilaje, piese de port popular, de ceramică, obiecte de uz gospodăresc, obiecte de olărit, picturi, timbre vechi sau monede de neprețuit, toate, mostre ale evoluției umane, ale tehnologiei, culturii și tradiției românești. Fiecare exponat are, pe lângă valoarea inestimabilă, și o istorie proprie incitantă și interesantă.

De asemenea, copiii s-au bucurat de o prezentare Ashihara Karate, prezentare realizată de domnul Gabriel Toderici, patronul pensiunii la care au fost cazați, copiii fiind foarte încântați și entuziasmați că au învățat tehnici Ashihara Karate. La fel de entuziasmați au fost și atunci când domnul Gabriel Toderici i-a plimbat cu barca pe lacul din apropierea pensiunii și le-a prezentat împrejurimile pensiunii. Astfel că domnul Gabriel a devenit unul dintre cei buni prieteni pentru copii. Și pentru că vorbim de prieteni, copiii au legat prietenii și cu voluntarii de la Fundația Autonom Oradea, alături de care au participat la excursia de la Chișcău, s-au jucat, bucurat și au împărtășit momente de neuitat. Pe lângă jocurile organizate, copiii au confecționat cu multă îndemânare, pricepere și entuziasm, brațări din mărgelă și elastice.

O altă activitate a fost susținută de doamna asistent medical Manuela Rațiu, care le-a prezentat copi-

ilor ”Curiozități despre musculatura corpului uman”, exersând cu copiii și un antrenament fizic care a pus în mișcare grupele de mușchi.

O activitate interesantă care a captat atenția copiilor a fost și susținerea cursului ”Bullying&cyberbullying”, curs susținut de Corina Andraș și Lidia Bogdan. Acest curs a avut ca obiectiv informarea și conștientizarea fenomenului de bullying și cyberbullying în rândul copiilor. Introducerea în atmosfera cursului a fost prin prezentarea unei povești cu un mesaj moralizator care a acaparat atenția și interesul copiilor. Prin prezentarea unor filmulețe și exemple practice, copiii s-au familiarizat cu diferiți termeni specifici din sfera *bullying&cyberbullying*, au aflat, pe rând, răspunsuri la diferite întrebări și au învățat cum să se protejeze în eventualitatea unui *bullying&cyberbullying*. Cursul s-a încheiat printr-un joc educativ cu inimioare prin care au conștientizat consecințele negative ale *bullying-ului/cyberbullying-ului* și efectele sale din punct de vedere emoțional și socio-educational.

Un moment plin de emoție a fost și părtașia avută în jurul focului de tabără unde am cântat, ne-am împărtășit trăirile, bucuriile, unde fiecare dintre noi, fie copil, fie adult și-a exprimat recunoștința și aprecierea momentelor frumoase petrecute împreună. Copiii au apreciat toate activitățile desfășurate, oamenii minunați pe care i-au întâlnit și care au devenit prietenii lor, pensiunea confortabilă, iar noi adulții ne-am simțit împliniți sufletește pentru că pe tot parcursul excursiei am văzut și am simțit bucuria și fericirea copiilor. La finalul excursiei, copiii și-au exprimat dorințele de-a mai rămâne câteva zile și de a reveni la Pensiunea ”Casa de la baltă”.

Corina ANDRAȘ
Educator

Sfințirea pietrei de temelie a Sanctuarului Martirilor și Mărturisitorilor Români ai Secolului XX

În Ziua națională de cinstire a martirilor din temnițele comuniste, 14 mai 2022, a fost pusă și binecuvântată piatra de temelie a Sanctuarului Martirilor și Mărturisitorilor Români ai Secolului XX, sanctuar care se va construi la Sighetu Marmației, în Cimitirul Săracilor, loc în care se rostesc rugăciuni și se organizează pelerinaje de peste 20 de ani. În continuare redăm cuvântul PSS Virgil Bercea:

Cristos a înviat!

Preasfințiile voastre, iubiți părinți, iubite surori, dragii mei,

Am ascultat mai devreme evanghelia și spunea Mântuitorul: Vă poruncesc să vă iubiți unii pe alții! Într-un alt loc, Isus spune: Poruncă nouă vă dau vouă! Iar Sfântul Pavel, în Imnul iubirii, ne spune cum trebuie să ne iubim: iubirea este cea care rabdă îndelung, este binevoitoare, nu invidiază, nu se laudă, nu se mândrește, nu se trufește; iubirea este respectuoasă, nu este egoistă, nu gândește răul, spune adevărul, nu dispare niciodată. În concluzia acestui imn, spune Sf. Ap. Pavel, sunt trei lucruri care ne sunt necesare: credința, speranța și iubirea. Iar dintre acestea trei, iubirea este cea mai mare. De fapt, Sf. Ap. Pavel nu face altceva decât să explice această poruncă a Mântuitorului: Să vă iubiți!

Dar este interesant faptul că evanghelia de astăzi se încheie cu aceste cuvinte: Vă vor scoate din sinagogi, și cel care vă va ucide va crede că aduce laudă lui Dumnezeu. Parcă auzim cum răsună acea întrebare a Domnului, din veac: Cain, unde este fratele tău? Cât sunt de actuale aceste cuvinte. Așadar, dacă suntem atenți, observăm acest contrast extraordinar de mare: partea întâi – iubirea și partea finală – „cine vă va ucide...”.

Prin istorie, dragii mei, s-au verificat aceste realități tragice, pe de o parte și fantastice, extraordinare, pe de altă parte. Câți Irozi au fost de-a lungul veacurilor? Câți Pilați? Iar pe de altă parte, vedem iubirea mântuitoare și iertătoare a lui Isus, care prin sângele Lui nu se răzbună, ci dovedește o iubire mai mare. Dovedește faptul că iubirea întotdeauna învinge.

Suntem aici la Sighet și dacă Ioan Heliade Rădulescu spunea la Blaj în 1848, pe Câmpia Libertății, că: De aici a răsărit soarele românilor!, și noi putem spune că: De aici a răsărit iubirea și libertatea românilor! iar iubirea și libertatea sunt coordonate și dimensiuni universale. Și nu numai de aici de la Sighet, ci de la toate temnițele care au fost presărate în acea perioadă tulbură și întunecată a comunismului. De altfel, astăzi, 14 mai, este și „Ziua națională de cinstire a martirilor din temnițele comunismului”. Câți oare or fi fost? Cine-i va ști vreodată? Cei care i-au ucis au crezut că au pus piatra definitiv pe mormântul lor. Au crezut că niciodată nu se va mai întoarce nimic. Au crezut că iubirea a fost ținută cu ei. Și au uitat că sângele lui Cristos face să se nască dragostea. Au uitat că sângele acestor martiri nu face să se nască ura sau răzbunarea, ci doar dragostea și iertarea.

Aduceți-vă aminte, dragilor, aici la Sighet de

Preasfințitul Ioan Suci, mort în 1953 la 45 de ani; de Preasfințitul Valeriu Traian Frențiu, mort în 1952 la 77 de ani; de Preasfințitul Tit Liviu Chinezu, mort în 1955 la 50

de ani; sau de un Iuliu Maniu mort la 80 de ani; de un Brătianu mort la 55 de ani; de Anton Durcovici mort la 63 de ani. Au crezut! Iar cei care au încercat să-i distrugă au avut o credință oarbă. Și nu numai pe aceștia, ci câți vor fi morți pe la Aiud, pe la canal, pe la Gherla, pe la Râmnic, cine le va ști vreodată numele? Cine le va ști vreodată numele celor peste care astăzi se trece cu bulldozerul în gropile comune aici peste Tisa, în Ucraina.

De aceea vă spun: Aduceți-vă aminte, dragilor! Este fundamental și imperios necesar să ne aducem aminte, pentru că dacă uităm, vedem cum istoria naște monștri constant. Cât sunt de vină, și unii și alții, dintre acești ostași care mor aici în vecinătatea noastră? Pentru ce? Cât au fost de vină ai noștri morți prin toate temnițele? Pentru simplu fapt că au iubit pe Domnul, și-au iubit pământul, și-au iubit țara, și-au iubit neamul. Cât este de important să ne aducem aminte de mormintele fără cruci de aici de lângă noi și să venim cu drag aici la Sighet întotdeauna și de fiecare dată când Biserica ne cheamă sau atunci când inima și sufletul ne îndeamnă. Să nu uităm! Să nu uităm niciodată iubirea cu care ei au iubit pe Domnul, Biserica, pământul și acest neam.

Când vii aici la Sighet și vezi harta desenată cu brazi, îți aduci aminte de cuvintele lui Ion Gavrilă Ogoranu: Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc niciodată! Toți cei care sunt dincolo de aceste frontiere de brazi s-au frânt, i-au frânt, dar nu s-au îndoit niciodată. Nici în credință, nici în speranță, nici în iubire.

Acest lucru vreau să vă îndemn și pe voi dragilor, să vă leg de suflet, să nu uităm niciodată că de aici de la Sighet și din toate temnițele comuniste au răsărit iubirea și libertatea. Și aceste valori vi le leg de suflet!

Maica Domnului și Maica Sfântă să ne ajute să mergem pe acest drum. Iar construind acest locaș de cult, de amintire a martirilor comunismului din secolul trecut, tot în spiritul iubirii și al iertării, al sângelui vărsat din dragoste, ne vom întoarce aici mereu și cu dragoste. Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu și Maica Sfântă! Amin.

Răstignirea lui Isus pe cruce, în ochii copiilor

În perioada Postului Mare s-a desfășurat proiectul de parteneriat între Parohia Greco-Catolică Nașterea Maicii Domnului din Iaz și Muzeul de Artă Populară Ligia Alexandra Bodea, din aceeași localitate. Aproape fiecare sâmbătă a devenit, pentru copii implicați în aceste activități, ocazie de aprofundare în culori a momentelor Răstignirii lui Isus pe cruce și a Maicii Îndurerate. Astfel, sub coordonarea Doamnei profesoare Ligia Pop, 16 copii au pictat fiecare o icoană pe sticlă. Activitatea s-a desfășurat la muzeu, durata proiectului fiind de patru săptămâni. Icoanele au fost pictate pe sticlă, folosind foiță de aur.

În Duminica Femeilor Mironosițe, biserica a îmbrăcat haina de sărbătoare, deoarece la Sfânta Liturghie a avut loc ceremonialul de sfințire a icoanelor pictate de copii. Copii au fost premiați în prezența Părintelui Florian Gui, fiu al satului Iaz, de către Doamna profesoară Ligia Pop, împreună cu Părintele Vasile Pop. În momentul premierii, fiecare copil a primit o diplomă și icoana pe care a realizat-o.

În cuvântul de învățătură, părintele Florian Gui a subliniat rolul și importanța femeilor în viața bisericii și în societate. Părintele paroh i-a felicitat pe copiii implicați în proiect, pe părinții copiilor și, nu în ultimul rând, pe D-na profesoară Ligia Pop.

Mulțumim tuturor celor care s-au implicat cu dăruire în derularea activităților. Să binecuvânteze Dumnezeu munca tuturor.

Pr. Vasile POP

„Zileos” prezent în parohiile Moftinu Mic și Domănești

Bucuria Învierii ne atinge și ne transformă pe fiecare dintre noi, cu mic, cu mare. În acest spirit, duminică, 8 mai, a.c., la Moftinu Mic s-a organizat o întâlnire Zileos la care au participat copiii din parohiile Moftinu Mic și Domănești.

Întâlnirea a început cu Sfânta Liturghie, după care copiii s-au putut bucura de un timp împreună, pe care l-au petrecut prin joacă și socializare. Tema întâlnirii a fost prietenia. Copiii au avut numeroase întrebări despre prietenie, la care au primit și răspunsurile adecvate: Ce este prietenia? Cum ne găsim prietenii buni? Există prietenie din interes?

După acest moment, au urmat alte jocuri de care copiii au fost foarte încântați. Pentru ei a fost o

experiență inedită și speră să o repete cât de curând.

Pe viitor, se vor organiza și alte întâlniri, iar în data de 28 mai vom participa, alături de ceilalți copii, la Întâlnirea Eparhială a Copiilor.

Pr. Ovidiu Marița

Părintele vicar cu preoții a vizitat parohia Hodișel

Drumul până aici este similar cu cel care străbate colinele din Toscana, inundate de soarele unei dimineți de primăvară... Sunteți privilegiați că trăiți în așa locuri binecuvântate de Dumnezeu cu atâta frumusețe, așa și-a început cuvântul de învățătură Părintele Antoniu Chifor, vicarul eparhial cu preoții, duminică 8 mai, din cadrul vizitei făcute în Parohia Hodișel din Protopopiatul Holod, unde a celebrat Sfânta Liturghie alături de Pr. Terec Simion, preotul paroh al comunității.

Pr. Antoniu Chifor a făcut legătura cu soarele dimineții din prima zi a săptămânii, când femeile mironosițe au mers la mormânt să ungă trupul lui Isus și la faptul că venirea lor la biserică dis-de-diminează pentru a „primi” trupul Domnului, îi identifică cu femeile din Evanghelie.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, părintele vicar a

transmis binecuvântarea Prea Sfințitului Virgil și i-a invitat pe copiii din parohie să participe la Întâlnirea

Eparhială a copiilor, care se va desfășura sâmbătă 28 mai, la Oradea.

Părintele Simion Terec slujește și în Parohia Petid. Biserica din Hodișel a fost sfințită de PS Virgil, în data de 18 august 2011.

Biroul de Presă

LOC POETIC

AUREL PANTEA

Totul e surd în mine, Doamne
 în viața mea se înfundă toate ecourile,
 orice muzică piere lângă ea,
 sunt locatarul interioarelor pustii,
 pe unde de foarte multă vreme
 n-a trecut nicio divinitate,
 cutremură, Tu, Doamne,
 această alcătuire,
 până-n rărunchi să simtă toate ale mele
 nevoia de cer

Citește cu Zena ...

„Coșarul” de Jonathan Auxier

“Ne salvăm pe noi înșine salvându-i pe alții” - este citatul care reprezintă întreaga carte „Coșarul”, scrisă de Jonathan Auxier, o poveste despre bunătate și despre o prietenie neobișnuită între o fată și monstrul ei.

În centrul poveștii se află Nan, o fetiță rămasă orfană, după ce singura persoana care avea grijă de ea și o iubea, Coșarul, a dispărut cu 5 ani în

urmă, lăsându-i ca amintire un mic gogoloș făcut din funingine și cenușă. Nan lucrează coșar pentru Wilkie Crudd, un om cu un suflet rău care nu îi dorește binele nici ei, dar nici celorlalți copii care lucrează pentru el.

Într-o zi Nan ajunge să curețe hornul unei școli private, unde își arată cunoștințele, iar elevele râd de aspectul său murdar, însă una dintre profesoare o admira. Cățărându-se prin horn, Nan se blochează și aproape moare.

Dar dintr-o dată se trezește teafără și nevătămată în podul școlii, lângă ea se află micul gogoloș de cenușă care, între timp, a căpătat ochi și care a salvat-o de la moarte sigură. Ea îl numește Charlie, iar în timp, acesta începe să crească și o depășește în înălțime. Ei se mută într-o casă abandonată, ascunzându-se de vechiul ei stăpân. Acolo Nan îl învață pe Charlie să vorbească și descoperă ce ființă e el cu adevărat: un golem venit pe lume cu un scop, iar după ce acesta îl îndeplinește, moare.

Crudd este mereu pe urmele fetei, după ce află

că aceasta nu a murit blocată în horn. Atunci când face cunoștință cu Charlie într-un mod neprietenos, este și mai ambiționat să îi prindă pe cei doi. Însă dacă a făcut-o sau nu și dacă Nan a descoperit misiunea pentru care a venit Charlie pe lume vă las pe voi să descoperiți, citind cartea!

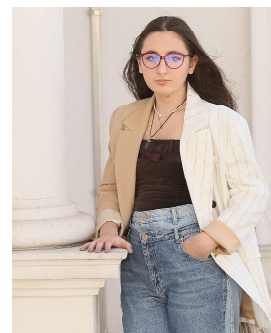
Povestea are două fire narrative care se întrepătrund, unul care ne spune povestea actuală a lui Nan și a lui Charlie și al doilea care ne prezintă amintirile lui Nan din vremea când ducea o simplă viață împreună cu Coșarul ei mult iubit, iar acest lucru m-a făcut să iubesc cartea și mai mult!

Eu am devorat cartea foarte rapid, deoarece are o acțiune captivantă și fiecare pagină m-a ținut cu sufletul la gură! Prietenia dintre cele două personaje principale, Nan și Charlie, este una foarte strânsă, care te face să îi admiri pentru grija pe care și-o poartă unul altuia!

Modul de scriere al autorului m-a captivat încă de la început și, cu siguranță, aș dori să mai citesc cărți scrise de acesta!

Căci, după cum bine știți deja, ador să citesc!

Eu sunt Zena Pop-Cohuț, elevă la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” și îmi place să împărtășesc această pasiune a cititului cu cei din jurul meu. De aceea, vorbesc despre cărțile citite pe canalul meu de *Youtube* și pe blogul meu *bookrhapsody.ro*.

Expoziții

Festivalul Fotografiei Europene

Ediția a XI-a a Festivalului fotografiei europene, dedicat Zilei Europei, s-a deschis cu un salon internațional de artă fotografică cu tema „Străzi europene”, salon aflat la ediția a XIV-a.

Artiștii care au participat la concursul anume organizat au avut provocarea de a realiza fotografiile într-un nou gen, neconvențional, cu evenimente ce au loc pe stradă. Dar ei au demonstrat că acest spațiu este o scenă deschisă unde se pot petrece multe lucruri interesante, ce merită immortalizate.

Imaginile artistice au fost realizate de artiști fotografi de pe mai multe continente, Asia, Europa, SUA, mai precis din California, China, Japonia, Cehia, Grecia, Malta, Republica Moldova, Serbia, Slovacia, Portugalia, Ucraina, Ungaria și România.

Imaginile surprind scene din marile orașe ale lumii precum Praga, Viena, Londra, Bratislava, Dublin, Lisabona, Creta, Kosice, München, Napoli, Veneția, Edinburg și Valetta, din localitățile ucrainene Cernăuți, Bănceni sau Ujhorod, dar și din orașe din România, cum ar fi Sighetu Marmăției, Sighișoara, Slatina, Târgu Mureș sau Oradea.

Expoziția „Străzi europene” poate fi vizitată la Cetatea Oradea, până în 17 iunie, în Galeria Euro Foto Art, organizatoarea Festivalului fiind Asociația Euro

Flauturi fermecate la Cetatea Oradea

Flautistul Fernando Fracassi se întoarce la Oradea pentru a încânta auzurile muzicale, interpretând la 10 flauturi diferite, în cadrul concertului „La vita e bella”, melodii de iubire, compuse de el de-a lungul timpului și inspirat din locurile pe care le-a vizitat în întreaga lume. Evenimentul din data de **2 iunie**, de la **ora 20.00**, va avea loc la **Cetatea Oradea** și îl va avea ca dirijor pe Lorenzo Moroni, cu al său ansamblu de suflători Wind Ensemble.

Muzică la 10 flauturi

Melodiile din programul serii de joi fac parte din ultimul său album „Lebensmelodien”, iar compozițiile sunt structurate în diverse stiluri muzicale și au fost inspirate din toate țările unde Fernando Fracassi a trăit și lucrat de-a lungul a 40 de ani, din Europa, Africa, Estul Mijlociu și Asia. Lucrările - *Lebensmelodien*, *Song for you*, *Symmove and Isabel*, *Our last blues*, *Tania*, *Arabic Market*, *Simply myself*, *Walking into the light*, *Love and death*, *A Chinese melody* – vor fi interpretate la 10 tipuri de flaut, Böhm sau tradiționale, cu acompaniament de muzică electronică live, ce vor conferi o experiență emoționantă, originală și fascinantă.

Împreună cu Wind Ensemble, solistul va inter-

Revista *Vestitorul* recomandă...

Foto Art, iar lucrările pot fi văzute și online pe site-ul www.eurofotoart.com.

Călătorie în Belle Epoque

Casa Darvas-La Roche, singurul muzeu Art Nouveau din țară, te poartă într-o călătorie în epoca frumoasă a decorurilor fine, a mobilierului și obiectelor specifice, a interioarelor amenajate în stil Art Nouveau, astfel încât să redea cât mai fidel atmosfera din casele burghezilor, dar și stilul lor de viață din „La Belle Epoque”.

Tot la Casa Darvas, este expusă o colecție de mașini de epocă în miniatură, un panou interactiv, veșminte și accesorii, o încăpere în care se regăsesc jucării sau fotografii din epocă, o cameră de copii unde se desfășoară proiecții de tip video-mapping.

„Pălăria - accesoriu, eleganță și mesaj în perioada interbelică” este o nouă expoziție propusă la aceeași Casă Darvas-La Roche, prin care se deschide un portal către prima parte a secolului al XX-lea. Eleganța vieneză și pariziană este scoasă în evidență prin pălăriile consacrate: Melon, Borsalino, Cocktail, Fedora, Joben sau Clack

Simbol al eleganței, pălăria, un simplu accesoriu pentru cei de astăzi, era odinioară un semn de prestigiu ce purta nenumărate mesaje, descifrate și înțelese de toți membrii comunității.

preta *Nuovo Cinema Paradiso*, muzică semnată de Ennio Morricone, și Don Raffae, de Fabrizio De Andrè and Massimo Bubola.

Concertul reprezintă debutul turneului de vară și toamnă organizat de Fernando Fracassi și pornește din exact locul în care și-a început cariera cu 30 de ani în urmă: Oradea, unde a fost flautist la Filarmonica de Stat. „30 de ani după, în organizarea Filarmonicii și a Asociației italienilor din Oradea, cu ocazia Zilei Naționale a Italiei, în 2 mai, mă întorc pe scena încărcată de istorie a Cetății Oradea și în lumina stelelor voi interpreta extrase din albumul meu *Lebensmelodien*, folosind 10 flauturi diferite”, a precizat Fracassi pe pagina sa de Facebook.

Alături de Fernando Fracassi pe scenă se va afla Lorenzo Moroni, prim cornist al Orchestrei Simfonice a Filarmonicii de Stat Oradea din anul 1998.

Foto: <https://fernandofracassi.com/>

